

Sammen om Solrøds natur Kirkens jorde

Jo flere vi er om at gøre indsatser, jo større betydning har det for den lokale biodiversitet. Derfor vil Solrød Kommune invitere borgere, erhvervsliv, institutioner og organisationer til fælles indsatser for en rigere natur i vores kommune.

- Kirkens jorde
- Mest sårbare og unikke naturområder

Vilde blomsterenge kan kombineres med områder til urnenedsættelser eller skovkirkegårde, som her på Bispebjerg Kirkegård med paradisæbletræer på rad og række.

Efterhånden som kirkegårdens træer ældes kan det blive nødvendigt at fælde træerne pga. risici for skader på bygninger og personskade ved nedfaldene grene. Her ved Karlstrup Kirke er to høje stubbe bevaret, og dermed også levesteder for laver, mosser, svampe og insekter.

Græssende heste og kvæg kan også hjælpe biodiversiteten på vej på kirkens jorde.

Har du spørgsmål er du meget velkommen til at kontakte Solrød Kommune, Team Natur og Miljø på telefon 5618 2000 eller på mail teknisk@solrod.dk

Kirkens jorde

I Solrød Kommune ejer folkekirker og kirkelige organisationer kun mindre arealer. Områderne omkring de ældre kirker kan rumme særlige naturværdier på grund af den lange kontinuitet som grønne arealer uden intensiv drift.

På mange kirkegårde bliver der efterhånden ekstra plads, når flere og flere bliver begravet i urner og ældre gravsteder sløjfes. Derfor arbejder mange kirkegårde med at omtænke brugen af kirkegårdsarealer. Nogle etablerer små lunde, legehjørner, pluk-selv blomsterenge og andre sansoplevelser, der kan fremme den heling, som naturen kan give for børn og voksne i sorg.

I Roskilde Stifts grønne udvalg arbejdes for at der for at introducere til ordningen Grøn Kirke, og mere end 50 kirker i Roskilde Stift er med på den grønne omstilling. En Grøn Kirke er en kirke, der viser omtanke gennem helt konkrete tiltag, der mindsker belastningen af klima og miljø! Grøn Kirke opfordrer gennem ordningen til, at kirkernes jorder bruges til formål, der både fremmer biodiversitet og samtidig imødekommer de mennesker, der kommer på kirkegården. I Solrød Kommune er der endnu ingen kirker, som er certificeret efter ordningen, men Havdrup Kirke har konkrete planer om et ambitiøst grønt projekt på kirkens jorde.

Plads til mere liv på kirkens jorder

Kirkejorden er en værdifuld ressource, ikke kun for den enkelte kirke men også for hele lokalsamfundet. Det er de lokale menighedsråd som vælger, hvordan den enkelte kirkes tilhørende arealer skal disponeres. Menighedsrådet har derfor også mulighed for at motivere og iværksætte, at driften af kirkens jorde ændres i en mere naturvenlig retning.

Der kan være store naturværdier knyttet til kirkegårdsarealet og præstegårdshaven. De gamle murværker, stensætninger og træer kan være levesteder for sjældne arter på grund af den lange kontinuitet. Derfor bør man i udgangspunktet være særdeles varsomme med at ændre de

gamle strukturer og andre anlæg på kirkegården. I svenske undersøgelser er det for eksempel eftervist at opsætning af opadrettet lyd resulterer i at kirkegårdens kolonier af flagermus fortrænges fra deres sommerrastepladser.

På de fleste kirkegårde vil der være store biodiversitetspotentialer for at tænke den grønne drift i en mere naturvenlig retning. Vær opmærksom på at ændringer af kirkegårdsanlægget skal godkendes af stiftsøvrigheden eller provstiudvalget. Men hvis der alene er tale om mindre ændringer, som f.eks. tilplantning af nedlagte gravsteder med blomster- og bærrige buske og træer eller, etablering af vilde blomsterenge kræver det kun en orientering af provstiudvalget.

Grøn Kirke har udgivet hæftet "Kirkernes jorder kan skabe fællesskab" med inspiration og anbefalinger til, hvordan kirkernes arealer kan anvendes til nye grønne formål.

Grøn værktøjskasse

På kirkens jorde fremmes biodiversiteten bedst ved at fokusere på de her indsatser:

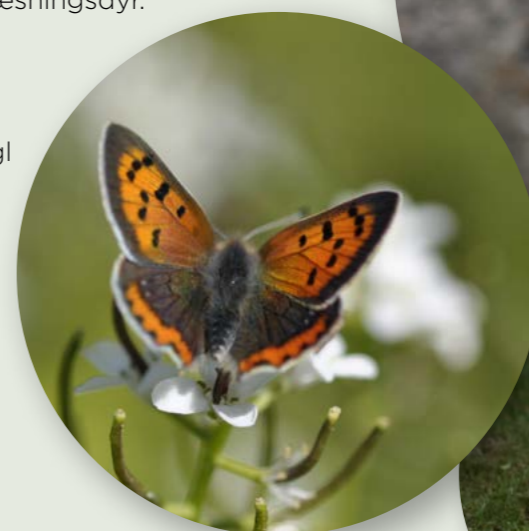
Mere af det her

- Bevar kirkegårdens eksisterende levesteder:** Fokuser på at bevare kirkegårdens stendiger, krat, skovbryn og gamle træer. Det er her de væsentligste naturværdier er knyttet til. Bevar såvel det store døde ved, som grenafklip, blade mv i grenhegn og komposter
- Inviter de vilde planter indenfor:** Hjemmehørende urter, buske og træer har tilknyttet langt mere liv end de fremmede plantearter, som ofte pryder på kirkegårdene. Vælg derfor vilde danske planter, når der skal laves blomstereng, prydbede, hække eller træbeplantninger.
- Indretning med vand på kirkegården:** Med mere vand på kirkegårdsarealet vil der hurtigt komme meget mere synligt liv med fx småfugle, pindsvin og padder.
- Skab nye levesteder:** Planlæg for konvertering af kirkens forpagtningsarealer til natur og skov. Landbrugsarealer kan være kraftigt kulturpåvirkede, hvilket ikke er befordrende for en mangfoldig natur. Undersøg derfor om mulighederne for at søge puljemidler til at forberede arealerne til øget biodiversitet. Undersøg også mulighederne for at indgå samarbejder med lokalområdet om et fællesskab om græsningsdyr.

Mindre af det her

- Sprøjtegift og gødning:** Undlad brug af sprøjtemidler, da de virker negativt på biodiversitet. Det samme gælder gødning og kompost, som derfor bør begrænses til rosebede og andre steder med særligt næringskrævende planter.
- Befæstede arealer og plæner:** Vær opmærksom på at minimere andelen af arealer med hyppigt slåede plæner, asfalt, sten, fliser og grus, da der her er meget begrænset naturligt liv.
- Slåning i blomstringstiden:** Sørg for at tilpasse tidspunkterne for slåning af plæner, vejrabatter og grøfter, så slåningen falder enten tidligt på sæsonen (primo maj) eller sent (oktober). Når vi lader de vilde planter blomstre sørger vi for masser af føde til de bier, sommerfugle og svirrefluer

Lille ildfugl

Vandflagermus

Skovskade

